

Frivillighetsregisternemnda

Vedtak i Frivillighetsregisternemnda 27. mai 2025

Sak 2025/437- Jæren Recovery College AS - org.nr. 934 757 351 - klage over vedtak om å nekte registrering i Frivillighetsregisteret

Frivillighetsregisternemndas medlemmer: Leder Martin Hennig, og medlemmene Vibeke Wøien Hansen, Renate Kristiansen, Simen Saxebøl og Joachim Amundsen Trana

Sakens bakgrunn

- (1) Jæren Recovery College AS (klager) meldte 13. desember 2024 inn registrering i Frivillighetsregisteret.
- (2) Frivillighetsregisteret fattet vedtak 27. desember 2024 om å nekte registrering i registeret, med den begrunnelse at klager ikke utelukkende foretar utdelinger til frivillig virksomhet. Frivillighetsregisteret begrunner også vedtaket med at klagers virksomhet er organisert av det offentlige, ettersom det er vedtektsfestet at mer enn 80 prosent av aksjene til enhver tid skal være eid av kommuner/fylkeskommuner.
- (3) Klager fikk innvilget utsatt klagefrist til 18. februar 2025, og påklaget vedtaket 18. februar 2025. Klager viser til at selskapet er et ideelt aksjeselskap som ble stiftet 11. desember 2024 av syv kommuner, og bruker- og pårørendeorganisasjonene Mental Helse ungdom Nord-Jæren, A-larm og Blå Kors. Selskapets drift og virksomhet er basert på recovery-grunnlaget, som betyr at fag- og erfaringskompetanse innen rus og psykisk helseutfordring er jevnbyrdig. Kursvirksomheten er en videreføring av et dugnadsbasert samarbeidsprosjekt som har pågått siden 2019, finansiert med statlig og kommunalt tilskudd. Målgruppen for kurset er personer med rus- og/eller psykiske helseutfordringer. Kravet for å få plass er at personen søker og møter opp. Deltakerne betaler ingen kursavgift.
- (4) Når det gjelder klagers disponering av et overskudd i selskapet, følger det av vedtektene § 3 at et eventuelt overskudd uavkortet skal tillegges selskapets egenkapital og anvendes til egne investeringer og utvikling av tjenestene. Klager påpeker at dette medfører at selskapet ikke kan utdele utbytte til aksjonærene i selskapet, og at et regnskapsmessig overskudd uavkortet skal anvendes til å utvikle selskapets kurstilbud. Selskapets hovedinntekt vil være statlige og kommunale tilskudd, og driften er derfor planlagt for årlig resultat i balanse. Ved eventuell oppløsning av selskapet er det vedtektsfestet at gjenværende verdier skal tilfalle ideelt formål innen rus og psykisk helsefeltet i Rogaland.
- (5) Klager viser videre til at selv om aksjonærfellesskapet består av 80 prosent kommuner og 20 prosent bruker- og pårørendeorganisasjoner, er styringen av selskapet satt opp slik at de ideelle organisasjonene sammen med en ansattrepresentant har styringsmessig flertall

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon: +47 55 19 30 00 post@knse.no

i selskapet. Ifølge klager har dette vært et grunnleggende prinsipp ved innretningen av det ideelle aksjeselskapet, og utvidet representasjon for ansatte i styret er en vedtektsfestet rett, som går utover det som følger av aksjeloven. Styret er av samme grunn også tillagt et utvidet ansvarsområdet i vedtektene. Klager viser også til at selskapet ikke ivaretar lovpålagte oppgaver eller oppgaver som det offentlige ellers ville ha ivare tatt selv, og at det er etablert en rekke kompenserende tiltak for at det offentlige ikke skal ha bestemmende innflytelse i selskapet. Det vises for øvrig til klagen i sin helhet.

- (6) Frivillighetsregisteret har ikke funnet grunn til å omgjøre vedtaket og oversendte klagen med innstilling 4. mars 2025 til Frivillighetsregisternemnda for behandling.

Det rettslige grunnlaget

- (7) Det rettslige grunnlaget er lov 29. juni 2007 nr. 88 om register for frivillig virksomhet (frivillighetsregisterloven)
- (8) Det følger av frivillighetsregisterloven § 3 første ledd at registrering i Frivillighetsregisteret er en rett som tilordnes registreringsenheter som driver frivillig virksomhet, jf. frivillighetsregisterloven § 4
- (9) Frivillighetsregisterloven § 3 andre ledd bokstav a presiserer at «aktiviteter organisert av det offentlige» ikke regnes som frivillig virksomhet.
- (10) Etter frivillighetsregisterloven § 4 bokstav d er et aksjeselskap som utelukkende foretar utdelinger til frivillig virksomhet en registreringsenhet.
- (11) Av forvaltningsloven § 34 følger det at klageinstansen kan prøve alle sider av saken og herunder ta hensyn til nye opplysninger. I dette ligger at klageinstansen fullt ut kan prøve både rettsanvendelsen, saksbehandlingen, faktum og det frie skjønn. Klageinstansen kan selv treffe nytt vedtak i saken eller oppheve det og sende saken tilbake til underinstansen til helt eller delvis ny behandling.

Frivillighetsregisternemndas vurdering

- (12) Jæren Recovery College AS sin klage gjelder Frivillighetsregisterets vedtak 27. desember 2024 om å nekte registrering i Frivillighetsregisteret.
- (13) Registreringsenheter som driver frivillig virksomhet har rett til å registreres i Frivillighetsregisteret, jf. § 3 første ledd. I § 3 andre ledd bokstav a presiseres det at aktiviteter «organisert av det offentlige» ikke regnes som frivillig virksomhet.
- (14) Det er ikke bare forvaltningsvirksomhet organisert i og gjennom forvaltningsorganer som faller utenfor begrepet frivillig virksomhet. Virksomhet som er organisert privatrettslig, vil falle utenfor begrepet dersom det offentlige står bak virksomheten. Når det gjelder stiftelser følger det av NOU 2006: 15 s. 27-28 at vurderingen av om en aktivitet er organisert av det offentlige beror på om det «ut fra en totalvurdering kan sies at det offentlige har kontroll med stiftelsen og dennes virksomhet». I denne vurderingen kan det ha betydning hvem som har tatt initiativ til opprettelsen av stiftelsen, om den realiserer et offentlig formål, om den mottar støtte fra det offentlige og om det offentlige gjennom styrerepresentasjon kan sies å ha organisatorisk kontroll over stiftelsen og dennes virksomhet. Departementet sluttet seg til arbeidsgruppens vurderinger på disse punktene i Ot.prp. nr. 55 (2006-2007) s. 38. Frivillighetsregisternemnda legger til grunn at det samme må gjelde for aksjeselskap.

- (15) Det følger av klagers vedtekter § 3 at selskapets formål er å være et regionalt kurs- og kompetansesenter med spisskompetanse på recovery og erfaringsbasert kunnskap innenfor rus- og psykisk helsefeltet i Rogaland.
- (16) Etter vedtektene § 4 andre avsnitt skal mer enn 80 prosent av aksjene i selskapet til enhver tid være eid av kommuner/fylkeskommuner. Hver av aksjonærene i selskapet har ett medlem på generalforsamlingen, utpekt av aksjonæren selv, jf. vedtektene § 6.1. Det følger av vedtektene § 6.2 at styret skal bestå av syv medlemmer, hvor tre medlemmer skal foreslås av de tre aksjonærene fra bruker- og pårørendeorganisasjonene, ett medlem skal velges blant de ansatte, og tre medlemmer skal foreslås av aksjonærkommunene.
- (17) Det følger av lov 13. juni 1997 nr. 44 om aksjeselskaper (aksjeloven) § 5-1 at aksjeeierne gjennom generalforsamlingen utøver den øverste myndigheten i selskapet. Klager har ti aksjonærer, hvorav syv av aksjonærene er kommuner, jf. vedtektene § 4 tredje ledd. Ettersom hver aksjonær i selskapet har ett medlem på generalforsamlingen, og flertallet av aksjonærene er kommuner, vil det offentlige ha stemmeflertall og være bestemmende myndighet på generalforsamlingen. Frivillighetsregisternemnda legger etter dette til grunn at det offentlige har kontroll over selskapets styrende organ, og dermed også selskapets virksomhet. Gjennom flertall i generalforsamlingen vil det offentlige blant annet ha bestemmende myndighet ved valg av styremedlemmer og ved vedtektsendringer, jf. henholdsvis vedtektene § 6.1 andre avsnitt bokstav d og bokstav e og vedtektene § 10.
- (18) Selv om vedtektene § 6.2 innebærer at det offentlige ikke kan ha bestemmende flertall i styret, har det offentlige likevel stemmeflertall på generalforsamlingen og derfor bestemmende innflytelse over selskapet. Hvorvidt det offentlige vil overstyre de øvrige aksjonærene er ikke av avgjørende betydning. Hensynet til en praktikabel regel og Frivillighetsregisterets begrensede mulighet til å kontrollere om det offentlige reelt sett utøver kontroll over selskapets virksomhet, taler for at det avgjørende må være om det offentlige kan utøve kontroll over selskapets virksomhet.
- (19) Frivillighetsregisternemnda legger også vekt på at klagers virksomhet er finansiert med årlig tjenesteleveranse av recovery-college tjenester til kommunene og fylkeskommunene som er aksjonær i selskapet, samt statlige tilskudd, jf. vedtektene § 5. Det fremstår for nemnda som at selskapet er opprettet for å levere en tjeneste for kommunene, mot at kommunene gir et årlig tilskudd som skal dekke kostnaden ved å produsere tjenesten. Nemnda forstår det også slik at det offentlige tok initiativ til å opprette selskapet, for å fortsette et offentlig prøveprosjekt. Sett i sammenheng med finansieringsmodellen taler også dette for at selskapet er organisert av det offentlige. Dette underbygges videre av at klager i vedtektene § 6.1 sjette avsnitt omtaler selskapet som et offentlig eid selskap, som er omfattet av bestemmelsene i forvaltningsloven og offentleglova.
- (20) Frivillighetsregisternemnda har etter dette kommet til at klagers aktiviteter er organisert av det offentlige, og at selskapet derfor ikke driver frivillig virksomhet, jf. frivillighetsregisterloven § 3 første ledd. Klager oppfyller derfor ikke vilkårene for registrering i Frivillighetsregisteret.
- (21) Frivillighetsregisternemnda finner ikke grunn til å vurdere om klager utelukkende foretar utdelinger til frivillig virksomhet, jf. forskriften § 4 første ledd bokstav d, ettersom nemnda har kommet til at selskapet ikke oppfyller vilkåret i frivillighetsregisterloven § 3 første ledd.

Konklusjon

- (22) Frivillighetsregisternemnda finner etter en konkret vurdering av sakens opplysninger at Frivillighetsregisterets vedtak skal opprettholdes.

Vedtak

Klagen tas ikke til følge.

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur